

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA – TV ANASANAT DALI
SİNEMA – TV SANAT DALI

ŞEHRİN SAHNESİ: SOKAK MÜZİĞİ

(Belgesel Film)

Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:

Volkan ÖZGÜMÜŞ

İstanbul, 2021

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA – TV ANASANAT DALI
SİNEMA – TV SANAT DALI

ŞEHRİN SAHNESİ SOKAK MÜZİĞİ

(Belgesel Film)

Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan:

Volkan ÖZGÜMÜŞ

Öğrenci No: 1955070006

ORCID ID: 0000-0003-4580-0557

Danışman:

Doç. Dr. Cengiz ASİLTÜRK

İstanbul, 2021

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi raporu olarak sunduğum “**Şehrin Sahnesi: Sokak Müzisyenleri**” başlıklı bu çalışmamın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yaralandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını, patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını belirtir ve onurumla doğrularım. **22.10.2021**

Aday: Volkan ÖZGÜMÜŞ

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

22.10.2021

Enstitümüz *Sinema-Tv.* Anasanat Dalı *Sinema-Tv.* Programı Yüksek Lisans öğrencilerinden 1955070006 numaralı *Volkan ÖZGÜMÜŞ*'ün "Beykent Üniversitesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak Enstitümüze teslim ettiği "*Şehrin Sahnesi: Sokak Müziği*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 08/06/2021 tarih ve 2021/19 sayılı toplantısında seçilen ve On-Line toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince 45 dakika süre ile Microsoft Teams programı aracılığıyla on-line olarak aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında "*OYBİRLİĞİ*" ile "*KABUL*" kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 2 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Doç. Dr. Ce*** AS***
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Prof. Bu*** BU***
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Bu*** KU***
(Nişantaşı Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Volkan ÖZGÜMÜŞ
Danışman : Doç. Dr. Cengiz ASİLTÜRK
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans 2021
Alanı : Sinema – Tv
Anahtar Kelimeler : Sokak, Müzik, Sokak Müziği , Kısa Metrajlı Belgesel Film

ÖZ

ŞEHRİN SAHNESİ SOKAK MÜZİĞİ (Belgesel Film)

Tez çalışması kapsamında çekilen belgesel filmde İstanbul şehrinde icra edilen sokak müziğinin Kadıköy’de ne amaçla, nerelerde icra edildiği, Kadıköy’de sokak müziği yapan Semoke grubunun tecrübeleri üzerinden sokak müzisyenliğinin gelişimi, Kadıköy halkının sokak müziğine yaklaşımı ve sokak müzisyenlerinin kazanımlarının öğrenilmesi amaçlanmıştır. Bu belgesel filmde, Sema ve Barış’ın kurduğu Semoke grubu fona alınarak, öncesinde diğer sokak müzisyenleriyle de yaptığımız görüşmelerden edinilen ortak görüşler yansıtılmıştır. Semoke gurubunun bir gününe şahit olunulan belgesel filmde, grubun üyeleri Sema ve Barış’ın röportaj yöntemi ile görüşleri alınıp paralelinde sokaktaki müzik performansları kayıt edilmiştir. Sonuç olarak müzisyenlerin sokak müziğine yönelmesinin en etkili nedeninin zaman ve mekândan bağımsız olarak iş akışlarını yönetebilmelerinin sağladığı özgürlük olduğu anlaşılmıştır. Kadıköy semtinin bu rahatlıktan dolayı sokak müzisyenleri tarafından tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Teorik bölümden sonra film ile ilgili afiş çalışması, sahne arkası görüntüler, filmin bütçesi ve filmin künyesi gibi bilgiler verilmiş, sonuç kısmında sokak müziğinin bu belgeseldeki perspektif açısından anlatımı kısaca özetlenerek gelecekte bu alanda eser üretecek kişilere öneriler sunulmuştur.

Name and Surname : Volkan ÖZGÜMÜŞ
Supervisor : Assoc. Dr. Cengiz ASİLTÜRK
Degree and Date : Master 2021
Major : Cinema -Tv
Key Words : Street, Music, Street Music, Documentary Short Film

ABSTRACT

THE STAGE OF THE CITY STREET MUSIC

(Documentary Film)

In this documentary film; It is aimed to learn why and where the street music performed in Istanbul is performed in Kadıköy, the development of street musicians through the experiences of the Semoke group performing street music in Kadıköy, the approach of the people of Kadıköy to street music and the achievements of street musicians. In this documentary film; The Semoke group, founded by Sema and Barış, was included in the fund, reflecting the common views gained from the interviews we had with other street musicians before. In the documentary film, in which one day of the Semoke group is witnessed, the band's members Sema and Barış were interviewed using the interview method, and their musical performances on the street were recorded in parallel. As a result, it has been understood that the most effective reason for musicians to turn to street music is the freedom provided by being able to manage their workflow regardless of time and place. It has been observed that Kadıköy district is preferred by street musicians due to this comfort.

After the theoretical part, information about the film such as poster work, backstage footage, the budget of the film and the tagline of the film are given. In the conclusion part, the narration of street music from the perspective of this documentary is briefly summarized and suggestions are presented to those who will produce works in this field in the future.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ.....	i
ABSTRACT.....	ii
TABLolar LİSTESİ	iv
RESİMLER LİSTESİ.....	v
SÖZLÜK.....	vi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM SOKAK MÜZİĞİ

1.1. Sokak Müzğinin Tarihçesi	2
2. Türk Sokak Müziğinin Kökenleri	3
2.1 Ozan-Baksı ve Aşık Geleneği.....	3
2.2 Türkiye’de Sokak Müziği	4
3. Sosyal Medya ve Sokak Müziği İlişkisi	7

İKİNCİ BÖLÜM ÇEKİM ÖNCESİ SÜREÇ

2.1. Sinopsis.....	8
2.2. Senaryo	8
2.3. Filmin Künyesi	20
2.4. Mekân ve Müzisyen Seçimi.....	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ÇEKİM ÖNCESİ SÜREÇ VE ÇEKİM SONRASI SÜREÇ

3.1. Yapım Süreci	21
3.2. Yapım Sonrası Çalışmalar	21
3.3. Filmin Afişi.....	24
3.4. Set ve Çekim Fotoğrafları.....	25
SONUÇ	29
KAYNAKÇA	31

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1: Ekipman ve Bütçe.....	23
---------------------------------------	----

GÖRSELLER LİSTESİ

Sayfa No.

Görsel 1: Montaj Timeline.....	22
Görsel 2: Kurgu Aşaması.....	22
Görsel 3: Çalışmanın Afiş Tasarımı	24
Görsel 4: Kadıköy Detayları Çekiminden	25
Görsel 5: Kadıköy Detayları Çekiminden.....	25
Görsel 6: Kadıköy Detayları Çekiminden.....	26
Görsel 7: Moda Sahili Müzisyenler Son Performansı	26
Görsel 8: Müzisyenler Bahariye Performansı.....	27
Görsel 9: Müzisyenler Bahariye Performansı.....	27
Görsel 10: Kadıköy Rıhtım Açılış Sahnesi.....	28

SÖZLÜK

Kopuz : Ozanların çaldığı telli Türk sazı

Metropol : Ana kent

Rol caption : Akan yazı, son jenerik

Santur : Kanuna benzeyen, tokmaklarla çalınan bir tür telli çalgı

GİRİŞ

Sokak müziği, sokak şarkıcılarının sokakta icra ettiği, kendilerine özgü enstrümanı olan, genellikle dar bir bütçe ile yapılan amatör müzik etkinliğidir. Geçmiş Orta Çağ'a dayanan sokak müziği bugün birçok metropolde icra edilmektedir. Tüm dünyada hızla gelişim gösterip yayılmaktadır. Belgesel film türünde hazırlanan bu tezde; sokak müzisyeni olan Sema ve Barış'ın kurduğu Semoke grubunun kuruluş aşaması, sokak müziğinin gelişimi, tecrübeleri, mekân müzik ilişkisini kapsamında sorgulanmıştır. Semoke grubunun Kadıköy ve İstanbul'da icra bulan sokak müziği eşliğinde sokak müziğine ve müzisyenliğine yönelik genellemelere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Tez raporunda birinci bölümde sokak müziğinin tarihçesi anlatılarak müziğin kronolojik olarak süreçleri ortaya konulmuştur. İkinci bölümde belgesel içerisindeki senaryonun ve repliklerin tam metni verilmiştir. Üçüncü bölümde yapım sırasında kullanılan kamera ve teknik ekipmanın detay bilgileri ile gerçekleştirilen prodüksiyonun künyesi okuyuculara detaylı bir şekilde sunulmuştur. Sonuç kısmında sokak müziğinin yıllar boyunca Türkiye'de veya İstanbul'da nasıl bir gelişim gösterdiği, sokak müzisyenlerinin beklentilerinin ne olduğu, ayrıca bu işe gönül vererek yapan insanların maddi ve manevi kazanımları incelenmiştir.

Çalışmanın elbette bazı kısıtları bulunmaktadır. İlk olarak sokak müzisyenleri ile yapılan röportajlar İstanbul ili sınırları içerisinde kalmıştır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda tüm Türkiye'den seçilen sokak müzisyenleri ile birlikte bir araştırma yapılması çalışmanın bilimsel genellenebilirliğini arttıracaktır. Sokak müzisyenleri üzerine yapılan bu çalışmanın alan yazına (literatür) katkı sağlayabilmesi için benzer kısa film veya belgesellerin yüksek lisans ve sanatta yeterlik bölümlerinde konu olarak tercih edilmesi, bir çok farklı bakış açısından sokak müzisyenlerinin hayatları ve profesyonel yaşamları aktarılmalıdır. Yapılan literatür çalışmasında Türkiye'de çok az sayıda eserin bu konuya odaklandığı görülmüştür.

BİRİNCİ BÖLÜM

SOKAK MÜZİĞİ

1.1. Sokak Müziği Tarihçesi

Sanat, ilk icrası olarak kabul edilen mağara resimlerinden bu yana üretimi tarafından aktarılacak ve gösterilmek istenen bir oluşum olarak karşımıza çıkmıştır. Sokak müzisyenliğinin icrası antik çağlardan itibaren dünya üzerinde varlık gösteren tüm kültürlerde yer bulmuştur. Orta çağda meslek olarak müzisyenlik sokakta yapılan bir etkinlikti. O dönem müzisyenleri için temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayan (barınma, yeme-içme) ve para kazanmanın yolu sokak müziğiydi.

Sokak müziği, günümüzde metropollerde icra bulan, gün geçtikçe yaygınlaşan bir sokak sanatı halini almıştır. “Sokak müziği pratikleri (ing. busking) antik çağlardan beri dünya üzerinde baskın olan tüm hâkim kültürlerde görülmektedir. Orta çağda salon müziğinin ortaya çıkmasından önce, müziğin bir meslek olarak yapılması sokakta gerçekleşen bir etkinlikti. Sokak müzisyenliği (ing. busker) doğal olarak o dönem yaşayan müzisyenler için hem ihtiyaçlarını (yemek, para ve giyecek gibi temel ihtiyaçlar) karşılamak, hem de müzikten para kazanmak için en temel yoldu.” (Günlü 2013, 3).

Sokak müziği günümüzde dünyada yayılmaya devam etmektedir. Birçok kesim tarafından olumlu karşılanmamakta, kabul görmemektedir. Bazı devletler ve yerel yönetimler tarafından kısıtlamalara maruz kalmaktadırlar. Bununla birlikte müzisyenlere icraları için olanak tanıyan, sokak dokusunun içerisinde yer bulmasını isteyen ülke ve yerel yönetimler de mevcuttur. Bu yönetimler belirledikleri yerlerde, sokak müzisyenlerine izin belgesi vererek özgürce müziklerini yapabilmeyi sağlamışlardır. Zamanla ana akım kültüre dâhil olan sokak müziği eğlenceli bir tüketim ögesi haline gelmiştir. Kültür endüstrisi tarafından sunulan “çok kültürlülük” kapsamında tarz arayışlarına bağımlı hale gelmiştir. Sokak müziği de kendini yenileyen hegemon kültür içerisinde kültür endüstrisinden bağımlı koparamayıp, çarkın dışı haline gelmiştir (Kabaş 2019, 104).

Sokak müziğinin tarihçesi incelendiğinde literatürden ilginç bir detay ise San Francisco kentinde yaşanan bir olaydır. Bay Area adı verilen bölgede, günlük koşturmacanın, sokak ve trafik gürültüsünün yoğun olduğu bir alanda, birçok sokak müzisyeni bağımsız çalışmalar yaparken bir süre sonra kendi ellerindeki enstrümanlar ile neredeyse ufak bir senfonik orkestra kurabileceklerini fark etmişler, kendi içlerinden sosyal ve hukuki olarak da örgütlenmeye başlamışlardır. Bu oluşum zamanla resmi hale gelerek San Francisco Orkestrasının kurulmasına katkıda bulunacak bir zemin hazırlamıştır (Moore 1974, 44).

2. Türk Sokak Müziğinin Kökenleri

Göçebe bir hayat süren Orta Asya Türkleri sahip oldukları kültürü göç ettikleri yerlere taşımaktaydılar. Türk müziğini inleceğimiz zaman karşımıza “Ozan” ve “Âşık” gelenekleri çıkmaktadır. Türklerin Anadolu’ya girişiyle de devam eden gelenek Osman İmparatorluğu’nda devam etmiş, cumhuriyetin ilanından sonra da varlığını sürdürmüştür. Bu gelenekler alt başlıklar olarak aşağıda detaylı olarak incelenmiştir.

2.1. Ozan-Baksı ve Âşık Geleneği

İslamiyet öncesi Türklerde av töreni, ölüm töreni ve şölen gibi törenler yapılmaktaydı. Ozan-Baskı adı verilen şairler bu törenlerde büyücülük, hekimlik, müzisyenlik gibi görevler üstlenmekteydiler. İslamiyet öncesi dönemde şairlik, hekimlik, müzisyenlik ve büyücülük gibi görevleri aynı kişi üstleniyordu ve bu kişilere, Altaylarda ‘kam’, Kırgızlarda ‘bakşı’, Yakutlarda ‘oyun’, Tunguzlarda ‘şaman’ ve Oğuzlarda ‘ozan’ deniyordu. Bu çok yönlü özellikleri olan halk sanatçılarının tanrılara kurbanlar sunmak, ölünün defnedilmesini sağlamak, hastalıkları tedavi etmek, ölümlerin ruhlarını semaya yollamak ve hatıralarını yaşatmak gibi çeşitli dinî ve toplumsal görevleri de vardır.” (Alay 2020, 11)

Bu görevlerin her biri ayrı ayrı ritüelleri barındırmaktaydı. Genellikle davul ve kopuz enstrümanlarını kullanarak ayinlerde müzik icra etmekteydiler. Türklerin Anadolu’ya girişleri ile İslamiyet’i kabul etmeleri bu geleneğin değişmesine sebep

verdi. İslamiyet ile örtüşmeyen bu ayinleri yöneten Ozan-Baskı kişilerinin yerini aşık olarak adlandırılan gelenek almıştır (Günlü 2013, 58).

Türklerin İslamiyet'e geçişiyle birlikte yeni bir yaşam tarzına geçilir; yeni yurt edinme cabaları, bu dini yayma girişimleri, göçebe yaşamdan yerleşik yaşama geçme uğraşısı gibi birçok etken hâliyle halk edebiyatı ve onun bir yansıması olan saz şiirini ve temsilcilerini de etkiler. Böylece özellikle 9. yüzyıldan başlayarak Türklerin Anadolu ve Balkanlar'ı yurt edinip yerleştiği döneme kadarki tarihî süreç içinde farklı adlarla anılagelen âşıklar, artık yeni bir hüviyete bürünen âşıklık şiiri temsilcileri olarak varlıklarını sürdürür. Saz çalan, diyar diyar gezen hatta "Hak âşıkları" olarak bilinen bu kişiler; âdeta âşık edebiyatıyla özdeşleşerek bu kültürel mirası geçmişten günümüze taşıyagelir (Alay 2020, 11).Günümüz Türkiye'sinde âşıklık yerel ve nadir olarak devam etse de değişen toplum yapısıyla birlikte, geleneği yaşatmak için yapılan kültürel çalışmalara rağmen unutulmaya yüz tutmuş bir gelenek haline gelmiştir.

2.2. Türkiye'de Sokak Müziği: İstanbul Örneği

Sokak müziği araştırması geniş ve disiplinler arası çalışma gerektirir. Çünkü sokakların sesi sadece müzik değil, sosyoloji, hukuk ve katkıda bulunanların diğer alanlardan edinilen çıkarımlarla incelenen kültürel çalışmalardır (Watt 2016, 70). Literatür taraması sonucunda sokak müzisyenlerinin müziği icra ettiği mekân ile ilişkisini ele alan birçok çalışma gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmaların mekân-sokak müzisyeni ilişkisine çoğunlukla kent sosyolojisi bağlamında eğildiği fark edilmiştir. Bu çalışmalar müzisyeni ait olduğu sınıfla ilişkilendirerek değerlendirmiş. Çıkan sonuçlarda müzisyenin kendi ait olduğu sınıfın yoğunlukta olduğu mekanlarda icrayı tercih ettiği, bu alanlarda kendini daha özgür hissettiği tespit edilmiştir (Kozyr. 2014; Akt. Soydaş 2021, 63)

Bir sanatçı için eserlerini kitlelerle paylaşmak için en uygun kamusal alan meydan veya sokaktır. Sokak, her gün farklı insanların önünden geçtiği, kiminle karşılaşacağının bilinmediği, sanatçının aracıya ihtiyaç duymadan insanlarla iletişim kurabildiği bir yerdir. Sanat, yaratılan sanat eseri, sanatçı tarafından sergilenebilir ve galeri sahibi, küratör, sponsor, müze veya kitle iletişim araçları olmaksızın doğrudan

sokakta halkla paylaşılabılır. Bu şekilde eser, doğrudan izleyicisiyle buluşmaktadır (Evin 2015, 71).

Türkiye’de sokak müziği kültürü 90’lı yılların sonlarına doğru yaygınlaşmıştır. Sokak müziğinin başladığı ve yaygın icra edildiği şehir İstanbul olmuştur. İstanbul’un müzisyenler tarafından tercih edilmesine halkın mozaik yapısı, şehrin tarihi dokusu ve turistlerin uğrak yeri olması etken oluşturmıştır. İstanbul’un kozmopolit yapısından dolayı sokak müzisyenleri yaptıkları müzik türüne vakıf olan halkın çoğunlukta yaşadığı semti seçmektedir. Metropolda üretilen herhangi bir yöreye ya da kültüre ait olan müzik o yörelî olan, o kültürü benimsemiş kitleler tarafından fark edilip, benimsenmektedir (Malkoç 2018, 15). Karadeniz türküleri Karadenizlileri, sosyalist marşlar sosyalistleri cezbeder. İstanbul’da başlayan kültür zamanla İzmir, Ankara, Eskişehir, Bursa ve Adana gibi büyük şehirlerde yayılmıştır. Son yıllarda ise Türkiye’nin şehirlerinde sokak müziği icra edilmektedir.

Sokak müzisyenliği İstanbul’da yeni sayılabilir. Metro ve sokak müzisyenlerinin uzun yıllardır var olduğu Avrupa ve Amerika’nın yanı sıra müziği ve dansı zaten hayatlarının bir parçası olarak yaşayan Güney Amerika ve hatta Asya’da, müzik sokaktadır. İstanbul’un en eski sokak müzisyenleri diyebileceğimiz ve profesyonel olarak bu işi yapan müzisyenlere sorarsak, ancak 15 yıl geriye gidebiliyoruz. Metro ve sokakların yıllardır müzik icra edilen Avrupa ve Amerika’nın şehirlerine kıyasla İstanbul’da sokak müziği yeni sayılmaktadır. İstanbul’daki sokak müziğinin geçmişi, bu işi profesyonel olarak yapan müzisyenlere sorulunca 15- 20 yıl kadar geri gidilebilmektedir (Kurtoğlu, 2014).

Anar kendi kitabında, “Fatih Akın’ın 2006 yılında gösterime giren ve sokak müzisyenlerine farklı bir bölümün ayrıldığı *“İstanbul Hatırası: Köprüyü Geçmek”* filmi, sokak müziğinin popülerliğinde gözle görülür bir artışa sebep oldu. Bunun başlıca nedeni, birçok insanın, cumhuriyetin ilanından sonra birkaç kişi dışında icracısı olmayan ve son yirmi yıldır sokak müziğiyle özdeşleşen santur adlı kadim çalgıyla bu film sayesinde tanışmış olmasıdır. Elbette santur dışında başka enstrümanlarla da sokak müziği yapılıyordu fakat Türkiye’de sokak müziğinin daha yaygın bir hale gelmesinde en büyük rolü santur oynamıştır. Santur çalmaya başladığımdan beri

neredeyse her gün birçok kişi sosyal medya üzerinden bana ulaşır santurla ilgili sorular sorar. Bu kişilerin çoğu sokak müzisyeni olmak istiyor ve nihayetinde de oluyor. Özellikle 2013 yılından sonra ana enstrümanı santur olan birçok sokak grubu kuruldu, kurulmaya da devam ediyor” şeklinde belirtmiştir (Anar 2018, 10).

1960’larla birlikte müziğin ticari bir meta haline gelmesi akustik müziği ve en önemli enstrümanı akustik gitarı bu durum karşısından önemli bir sembol haline getirmiştir. Ticarileşen müzik karşısında akustik müziği icra eden sanatçı sisteme “karşı duruş”u temsil etmiştir. Pete Seger, Bob Dylan gibi müzisyenleri model alan sokak müzisyeni akustik gitarı kullanmaya başlanmıştır. Akustik gitarın sade ve mütevazı oluşu, sokak müziğinin özgün duruşunu desteklemiştir. Yirminci yüzyılın sonlarıyla sokak müziğinin enstrüman topluluğuna nefesli, yaylı ve vurmali çalgılar eklenmiştir. Böylelikle repertuvar ve performanslarında çeşitlilik göstermeye başlayan sokak müziği dünya müziği olarak nitelendirilen müzik türlerini de içinde barındıran bir yapıya bürünmüştür. Bulundukları kültürel yapı içerisinde müziği derleyip yeni bir stilde sunarak melez bir müziğin oluşumunu sağlamışlardır (Bennett ve Rogers, 2014; Akt. Öngen 2020, 12).

Sistemli olmayan bir yapı yönetim yapısı içerisinde, kamusal alan olan sokakta müzik yapmak birtakım sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Kent kültürü içinde müziği benimsememiş yaşayan ve yönetenler müziğin icrasına muhalif taraf oluşturabilir (Karatay 2016). İstanbul’da yaşayanların geneli sokak müzisyenlerine sempati duysa da karşı görüşte olanlar da bulunmaktadır. Bu karşı görüşlerin ortak sebebi; sokak sanatçılarının güven arz etmeye suça meyilli insan olduklarına yönelik inanç, ürettikleri sesteki rahatsız olunması, yapılan müziğin kaliteli olmaması vb. olarak sıralarlar. Sokak müzisyenleri halkın bir kesimi tarafından dilenci yerine konmanın rahatsızlığını dile getirip, bu önyargının müziğin gelişiminin önünde engel olduğunu savunmuştur.

Batılı ülkelerde sokak müziği kültürü yerleştiği için kalite de paralel bir şekilde gelişim göstermiştir. Türkiye’de sokak müzisyeni kültürü oluşum aşamasında olduğundan Batı’ya kıyasla kalite anlamında farklar oluşmaktadır. İstanbul müzik icra eden sokak müzisyenlerinin kaliteyi yükseltmek için mücadele verdikleri

gözlemlenmektedir. Sokak müzisyenleri arasında gelişen rekabet müziği geliştirmekte, kaliteyi arttırmaktadır. İstanbul'da düzenli olarak sokak müziği yapan grup sayısı oldukça azdır, dolayısıyla tam anlamıyla bir rekabet ortamı oluşmamıştır.

Bir kişinin veya bir grubun sokak müzisyenliğini meslek olarak seçmesine neden olan çeşitli faktörler vardır, yani ekonomik faktörler, açık iş pozisyonlarının taleplerine uygun olmayan sınırlı beceri ve yeterlilikler nedeniyle, birileri bilinçsizce meslek olarak sokak müzisyenliğini seçerek geçimini sağlamak için kestirme bir yola başvurmak zorunda kaldı. Toplumun zihniyetinde bir değişikliğe neden olan yaşam gerekliliği faktörüdür (Andriyanto ve Sulistiani 2018, 377).

Belli kısıtlamalara rağmen İstanbul'da sokak müziği yayılmaya ve popüler olmaya devam etmektedir. Özellikle belediyelerin yaptığı uygulamalarla şehrin belirli yerlerinde müzisyenler yasal olarak müziklerini icra şansı bulmaktadır. Sokak müziğine yönelik yapılan festivallerde gelişime katkı sağlamaktadır.

3. Sosyal Medya ve Sokak Müziği İlişkisi

Sokak müzisyenlerinin birçoğu sokakta sergiledikleri performansları sosyal medya hesaplarında paylaşmaktadırlar. Müzisyenler yaptıkları sokak performanslarını Youtube, Instagram, Facebook, Tiktok gibi sosyal medya organlarında paylaşmakta, konser vermek için çıkacakları az bilinen kafe ve barlardaki konser takvimlerini paylaşımların altına ekleyerek ücretsiz ve etkili reklamlarını yapmaktadırlar (Evin 2015, 90). Müzisyenler bu şekilde sokak müziğinden para kazanmak için interneti de bir alternatif olarak kullanmaya başlamışlardır. Fransız kadın şarkıcı ZAZ sosyal paylaşım sitelerinde sokak müziği performansları paylaşıp geniş kitlelere ulaşmış ve dünyaca tanınan bir müzisyen olmuştur. Çeşitli illerde sokak müziği yaparken çektiği videoları Youtube platformuna yükleyip kısa sürede ciddi bir hayran kitlesine erişti. Akabinde ülkenin en köklü müzik şirketi ile anlaşma yaparak profesyonel ticari müziğe adım atmış oldu. Türkiye'de yakın dönemde bu örneğin karşılığı Koray Avcı'dır. Sokak müzisyeni olarak yaptığı performansları Youtube kanalı üzerinden paylaşan Avcı, kısa sürede üne kavuşup endüstriyel müziğin yolunu tutmuştur. Bu noktada özgürlük alanı olarak tercih edilen sokak müziği, endüstriyel müziğe geçiş olarak basamak olarak bilinçli/bilinçsiz kullanılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇEKİM ÖNCESİ SÜREÇ

2.1. Sinopsis

Metroda, vapurda, sokakta karşımıza çıkan bu insanların öyküsü. Kiminin mesleği, kiminin ek geliri, kiminin hobisi. Yıllardır gördüğümüz, bazen yanlarından usulca geçtiğimiz, bazen eşlik ettiğimiz bu insanlar kimler? Neden sokak müzisyenliği? Gerçek meslekleri neler, güne nasıl başlarlar? Sokağın kuralları var mıdır? Bir günlerine şahit olunan bu insanların, güne başlangıçları, hüznüleri, neşeleri, yaşadıkları ilginç anılarını ve şarkılarını dinlenir.

Sema ve Barış'ın kurduğu Semoke grubu etrafında sokak müziğinin gelişimini, günümüzde geldiği noktayı izleyeceğiz.

2.2. Senaryo

• KADIKÖY/BEŞİKTAS İSKELESİ DIŞ/GÜN

Dünyadan çeşitli ülkelerden sokak müziği performansları görürüz.

ANLATICI (V.O)

Sokak müziği, sokak şarkıcılarının yaptığı sokakta icra ettiği, kendilerine özgü enstrümanı olan, genellikle dar bir bütçe ile yapılan amatör müzik etkinliğidir. Geçmiş orta çağa

dayanan Sokak müziği bugün birçok metropolde icra bulmaktadır.

- **İSTANBUL GENEL** **DIŞ/GÜN**

İstanbul'dan manzaralar görürüz.

- **KADIKÖY – RIHTIM** **DIŞ/GÜN**

Rıhtımda bankta BARIŞ'I görürüz. Gitarın akordunu yapar. Kalabalığın arasında elinde simit Barış'a doğru yürüyen SEMA'yı görürüz. Sema Barış'ın yanına oturur.

ANLATICI (V.O)

Bu Belgesel filmde Sokak müzisyeni olan Sema ve Barış'ın kurduğu Semoke grubunun kuruluş aşaması, sokak müziğinin gelişimi, tecrübelerini ve mekan müzik ilişkisini konu edineceğiz.

GEÇİŞ

- **KADIKÖY/MODA SAHİL** **DIŞ GÜN**

Sema ve Barış moda sahilde yürür.

SEMA (V.O)

Dünyanın neresine gidersek gidelim, bir yerde müzik yapabileceğimizi biliyoruz. Bu gerçekten çok özgür hissettiren bir duygu. Sokakta

repertuarınıza karışacak kimse de çıkmıyor.

Bir banka oturup enstrümanlarını kontrol ederler.

BARIŞ (V.O)

Sokak müziği yapmak, aslında bir işvereninizin olmaması bakımından çok güzel bir organizasyon. Kendi konserinizi kendiniz veriyorsunuz. O yüzden herhangi bir işletmenin ya da konserin yükümlülüğünü de üzerinizde hissetmeden özgürce yapıyorsunuz müziğinizi.

GEÇİŞ

• **KADIKÖY BAHARİYE SOKAK** **DIŞ/GÜN**

Sema ve Barış performanslarını sergileyecekleri sokakta hazırlanırlar.

BARIŞ (V.O)

Sokak müziği insanın özgüvenini arttıran bir süreç. İkimizde bu işe başladığımızda oldukça gençtik ve ilk başladığımız zamanlardaki utanma duygusunu herhalde ikinci ve üçüncü

kez sokakta çaldığımızda üzerimizden attık.

Şarkıya girerler. “Sakın Gelme” şarkısını söylerler. Sokaktakilerin bir kısmı durup performansı izler ve eşlik eder.

ANLATICI (V.O)

Yapılan literatür taramasında sokak müziğinin mekân ile ilişkisini ele alan birçok çalışmaya rastlanmış, bu çalışmaların mekân-sanatçı ilişkisine yoğunlukla kent sosyolojisi perspektifiyle eğildiği fark edilmiştir. Sokak müzisyenlerinin kent mekânı aktörleri ile etkileşimleri, kentteki aktörlere adapte oluş süreçlerinde iletişimlerinin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymaktadır. Sokak müzisyenlerinin etkileşimlerini ele alan çalışmalar, yoğunlukla müzisyeni ve performansını ait olduğu sınıfla ilişkilendirerek irdelemiştir.

BARIŞ (V.O)

Kadıköy’de doğdum, uzunca sürede Kadıköy’ de oturdum. Bu sebeplerden olacak ki en çok Kadıköy’de sokak müziği yapmayı seviyorum. Bu iş İstiklal Caddesi’nde doğmuş, oradan çok iyi müzik grupları çıkmış olsa da bence sokak müziğine en uygun yerlerden birisi Kadıköy. Buranın kendine has bir rahatlığı ve sokak müziğine uygun bir tarafı var. O yüzden en çok Kadıköy’de sokak müziği yapmayı seviyoruz. Burada kendimizi evimizde hissediyoruz.

Şarkıya biter. “Mazi Kalbimde Bir Yaradır” şarkısını söylemeye başlarlar.

SEMA (V.O)

Kadıköy’ü çok seviyorum. Başka bir yere iş dışında dahi gitmek istemiyorum. Burada yıllardır yaşadığımdan gelen geçen herkesi tanıyorum. Onları tanımak güven veriyor, gerçekten de evimiz gibi hissediyoruz kendimizi.

ANLATICI (V.O)

Bireysel sokak müzisyenlerinin ya da grupların ortak bazı yönlerini ise; özgürlüklerine düşkün olmaları, bağımsız çalışma istekleri, serbest müzik yapmak, belirli bir zümreye değil de halka müzik yapmak istemeleri gibi özellikleri oluşturmaktadır.

Şarkıya biter. Küçük bir kız annesinden aldığı bozuk parayı gitar çantasına atar.

SEMA (V.O)

2008 yılında İstanbul'a geldim ve çok erken yaşta iş hayatına atıldım. İstanbul'a ilk geldiğim yıllarda bambaşka işlerde çalıştım. Komşum bir apartman toplantısında bir itirafta bulundu. Flüte ilk başladığım zamanları çok iyi hatırlıyor. O zamanlar ikinci oktavlar, üçüncü oktavlar çalışıyorum ve batırıyorum. Zaman zaman pencereleri kapattıklarını itiraf etti. Şimdiyse çok güzel sesler duyduğunu, gelen misafirlerine müzisyen komşusu olduğu için hava attığını söyledi.

Sokaktakiler müziğe eşlik eder.

SEMA (V.O)

Benim için en zorlu mecra müzik oldu. Bunun karşılığını da şöyle aldığımı biliyorum; ailemin ve çevremın en çok desteğini müzik hayatımda aldım diyebilirim.

Şarkı biter. “Pervane” şarkısını söylemeye başlarlar.

BARIŞ (V.O)

Gitar çalmaya orta okulda başladım annemin bana hediye aldığı gitarla. Daha sonra kısa bir nota eğitimim oldu. Çocukken evde olan bir mandolinle haşır neşir olduğum için gitara kolay adapte olabildim sanırım. O yüzden gitarı ilk elime aldığımda çok sevdim, kolay çalabildiğimi düşünüyorum. O tarihten itibaren de gitar ve müzik hayatımın en üst noktasında yer alıyor.

• **İSTANBUL BOĞAZ** **DIŞ/GÜN**

Boğazda seyir halinde yolcu vapurunu görürüz.

- **İDO YOLCU VAPURU**

İC/GÜN

Vapurun üst katında yolcuların arasında oturan Sema ve Barış müzik yapmaktadır. “Aldatıldık” şarkısını söylerler.

ANLATICI (V.O)

1950 ve 1960’ların başında müziğin ticari bir meta haline gelmesiyle birlikte akustik müzik ve özellikle akustik gitar önemli bir sembol haline geldi. Bu akustik müziği üreten amatör halk sanatçısı popüler müzik endüstrisinin yıldız sistemine “karşı duruş”u temsil eden, mevcut sistemin karşıt bir sembolü haline dönüştü. Bu dönüşüm ile birlikte akustik gitar, sokak müzisyeninin enstrüman topluluğuna artan bir şekilde dahil olmaya başladı. Woody Guthrie, Pete Seger ve Bob Dylan gibi popüler şarkıcı gitaristlerin tarzlarını benimseyen birçok sokak müzisyeni, akustik gitarı seslerine eşlik etmek için kullandılar.

Vapurdaki yolculardan bir bebek Sema ve Barış’ı izler. Müziğin ritmine göre kafasını sallar.

SEMA (V.O)

Vapurda çalmanın en güzel yanı yolculara tüm yolculuk boyunca eşlik ediyor olmak. Bizi dinlemek istemeyen insanlar başka yerde oturuyorlar. Böylece biz de kendimizi çok rahat hissediyoruz.

GEçİş

- **İSTANBUL BOĞAZ** **DIş/GÜN**

Tekrardan boğazda seyir halinde yolcu vapurunu görürüz.

- **İDO YOLCU VAPURU** **İC/GÜN**

Sema ve Barış vapurda aynı yerde müzik yapmaktadır. “Haydi Sil Gözlerini” şarkısını söylerler.

SEMA (V.O)

Denizi olan bir şehirde yaşamak çok güzel bir duyguymuş. İlk başlarda alışmakta çok zorlandım. Burada çok güçlük çekeceğimi biliyordum. şimdilerde burası evim gibi oldu. Artık başka yerde yaşamakta istemiyorum.

- **KADIKÖY İSKELESİ** **DIŞ GÜN**

Vapur Kadıköy iskelesine yanaşır. Sema ile Barış yolcularla birlikte vapurdan iner ve yürürler

GEÇİŞ

- **KADIKÖY** **DIŞ GÜN**

Kadıköy'ün sembol yerlerini geçişlerle görürüz.

- **“İSTANBUL HATIRASI: KÖPRÜYÜ GEÇMEK” FİLMİNDEN GÖRÜNTÜLER**
DIŞ GÜN

Filmin sokak müzisyenlerine ayrılan bölümü görürüz. Siya Band grubu müzik performansı sergiler.

ANLATICI (V.O)

Fatih Akın'ın 2006 yılında gösterime giren ve sokak müzisyenlerine ayrı bir bölümün ayrıldığı “İstanbul Hatırası: Köprüyü Geçmek” filmi, sokak müziğinin popülerliğinde gözle görülür bir artışa sebep oldu. Bunun başlıca nedeni, birçok insanın, cumhuriyetin ilanından sonra birkaç kişi dışında icracısı olmayan ve son yirmi yıldır sokak müziğiyle özdeşleşen santur adlı kadim çalgıyla

bu film sayesinde tanışmış olmasıdır. Özellikle 2013 yılından sonra ana enstrümanı santur olan birçok sokak grubu kuruldu, kurulmaya da devam ediyor.

- **İSTANBUL** **DIŞ GÜN**

Farklı müzik gruplarının ve kişilerin santur performansını görürüz.

ANLATICI (V.O)

Özellikle 2013 yılından sonra ana enstrümanı santur olan birçok sokak grubu kuruldu, kurulmaya da devam ediyor.

GEÇİŞ

- **KADIKÖY** **DIŞ GÜN**

Kadıköy'den görüntüler görürüz.

GEÇİŞ

- **KADIKÖY MODA PARKI** **DIŞ GÜN**

Sema ve Barış Moda parkında, kayalıklarda oturmuş, şarkı söylerler.

ANLATICI (V.O)

Sokak müziği artık İstanbul'da kendini iyice hissettirmeye başlamıştır. Sokak müziği böyle giderse, İstanbul'un yeni bir yüzü olacaktır. Zamanla İstanbul'da sokakta yürürken, iskelede vapur beklerken, ya da tramvay ve metroya binerken sokak müzisyenleri ile sıkça karşılaşabileceğiz. Bu İstanbul'a yeni bir renk, yeni bir yüz katacaktır.

Kamera Sema ve Barış'ın üzerinden denize doğru ilerler.

SEMA

Sağlığım ve imkanlarım el verdiğince sokakta müzik yapmaya devam edeceğim.

SON

2.3. Filmin Künyesi

Filmin Adı: Şehrin Sahnesi: Sokak Müziği

İngilizce Adı: The Stage Of The Street: Street Music

Süre: 14:38

Yapım Yılı: 2021

Tez Danışmanı: Dr. Cengis ASİLTÜRK

Senaryo: Volkan ÖZGÜMÜŞ

Oyuncular: Sema MEŞİN, Barış ÇETİN

Görüntü Yönetmeni: Uğur YILDIZ

Müzik: Ali SARAN

Görsel Efektler: Cumhur ERAYVAZ

Kurgu: Berkan AŞKIN

Yönetmen: Volkan ÖZGÜMÜŞ

2.4 Mekân ve Müzisyen Seçimi

Yapılan ön araştırmalar neticesinde belgesel çalışmasına uygun olan Semoke grubuna karar verilmiştir. 15 ayrı grupta yapılan görüşmelerde sokak müziği açısından en dejenere olmamış, diğer gruplara göre daha az endüstriyellemiş müzik grubu olması Semoke'nin seçilmesinde etken olmuştur. Taksim'e göre Kadıköy'ün daha az kozmopolit bir semt oluşu oradaki sokak müziğine de sirayet etmiştir. Bundan dolayı belgesel sokak olacak semtin Kadıköy olması uygun görülmüştür. Gerçeklik bağının yüksek olmasını için çalışmada Kadıköy'de sokak müziği yapan müzisyenler tercih edilmiştir. Yine gerçekçilikle paralel onların rahat etmeleri için alışkın oldukları noktalarda performansları alınmıştır. Bu doğrultuda Kadıköy vapuru, Bahariye ve Moda performans icra edilen noktalar olmuştur. Belgesel filmin dokusu gereği hem de mekan-müzik ilişkisine değinildiğinden dolayı, belgeselin sekans geçişlerinde ayrıca bir gün ayırıp çekilen Kadıköy'ün sembol yerlerini klipvari bir dil ile montajlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

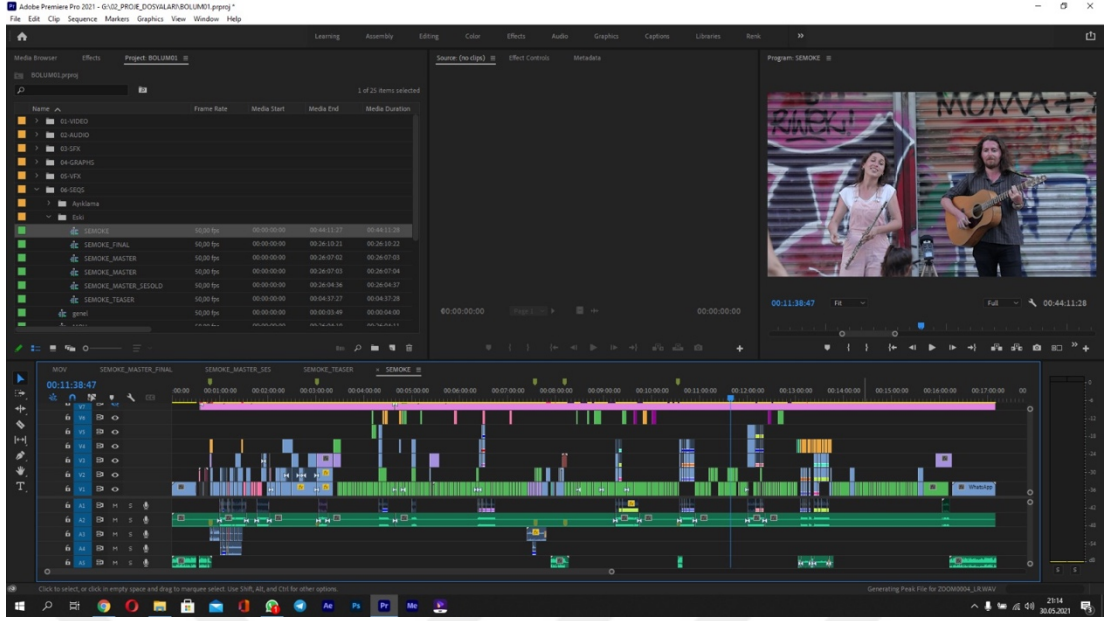
ÇEKİM VE ÇEKİM SONRASI SÜREÇ

3.1. Yapım Süreci

Şehrin Sahnesi; Sokak Müziği çalışması için iki hafta ön araştırma yapıp, çalışmada yer alan müzisyenler Sema ve Barış ile temas kurulmuştur. Yapılan ilk görüşmede ses kaydı eşliğinde hazırlanılan sorular yöneltmiştir. Ses kaydı deşifre ederek oluşturulan metin üzerinden belgeselin akışını ve senaryosunu oluşturulmuştur. Belgesel filmin senaryosu müzisyenler ile gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda, yapılan kayıtları deşifre ederek kabaca bir akış halinde senaryoya döküldü. Bu yol haritasını görmek açısından oldukça faydalıdır. Çekimler esnasında kısmen doğaçlamayla, kısmen de çekim günü şartları gereği ana temanın baki kalacak ama büyük resmi bozmayacak değişimlerin senaryoda yaşanacağı öngörülmüştür. Burada temel nokta ana akışta değinmek istenen konulara yer verilmesidir. Görüşmede verilen cevaplar ile çekim esnasında verilenlerin birebir aynı olmamasıyla birlikte anlamın aynı kalmasına dikkat edilmiştir. Planlanan çekim takviminde sarkma olmayıp üç günde bitirilmiştir. İlk iki gün müzisyenlerin performans çekimleri tamamlanıp, son gün röportaj çekimlerini gerçekleştirilmiştir. Çekimde senkron ve performans sıkıntısı yaşamamak adına üç kamera kullanılmıştır. Enstrüman ve şarkı sözlerini stüdyo ortamında ayrıca temiz kaydetmek bir seçenektir. Fakat içeriğin doğallığıyla ters orantı oluşturacağından sesler çekimle paralel kaydedilmiştir. Çekimler sırasında herhangi bir ciddi problem ile karşılaşılmamıştır.

3.2. Yapım Sonrası Çalışmalar

Çekim aşamasından hemen sonra post prodüksiyon aşamasına geçilmiştir. Müzisyenlerin her bir şarkı performansını üçer kez kayda alıp, her kayıta elimizdeki üç kamerayı farklı açılara yerleştirildi. Plan çeşitliliği kurguya ritim kattığı gibi ses senkronu açısından sorunlar yaşamamıza sebebiyet vermiştir. Bu yüzden post prodüksiyon aşamasının en çok vakit olan kısmı performans kurguları ve genel miksaj aşamaları olmuştur.

Görsel 1: Montaj Timeline

Görsel 2: Kurgu Aşaması

Geçişlerde kullanmak üzere İstanbul ve Kadıköy dokusunu hissettirecek, Alaturca ve sokak temalarını baz olarak özgün müzik tasarımı yapılmıştır. Tablo 1'de filmde kullanılan ekipman ve yapılan masrafların bir bütçesi yer almaktadır.

Tablo 1: Ekipman ve Bütçe

KONU	AÇIKLAMA	KİŞİ	FİYAT
Müzişyenler		1	1.500,00
Kurgu Seti		1	1.000,00
Kurgu Operatörü ve Animasyon		1	1.500,00
Miksaj ve Color		1	1.500,00
3 Kameraman		3	1.500,00
Ulaşım – Araç – Yemek Giderleri		5	1.000,00
Pandemi Önlemleri			650,00
Kamera ve Ekipman	Sony A7sii - Ronin-Slider- Yaka Mikrofonu – Ses Mikseri		2.000,00
Genel Toplam			10.650,00

Görsel 3: Çalışmanın Afış Tasarımı

3.4. Set ve Çekim Fotoğrafları

Görsel 4: Kadıköy Detayları Çekiminden

Görsel 5: Kadıköy Detayları Çekiminden

Görsel 6: Kadıköy Detayları Çekiminden

Görsel 7: Moda Sahili Müzisyenler Son Performans

Görsel 8: Müzisyenler Bahariye Performansı

Görsel 9: Müzisyenler Bahariye Performansı

Görsel 10: Kadıköy Rıhtım Açılış Sahnesi

SONUÇ

Tez çalışması olarak hazırlanan bu belgesel filmin özellikle İstanbul'un en önemli sanat merkezlerinden birisi olan Kadıköy'ün diğer semtlere oranla hem daha ikonik görüntüsü hem de atmosfer açısından taşıdığı nitelikler önem kazanmıştır. Tüm anlatım boyunca sokak müzisyenlerinin hikayeleri “Kadıköy” mekanı üzerinden örgülenmiş, kişi-mekan üzerinden kendilerini nasıl yansıttıklarının anlatılması hedeflenmiştir. Bir profesyonel meslek olarak sokak müzisyenliğinin seçilmesinin sadece maddi getirisi boyutu değil, aynı zamanda elde ettikleri manevi haz konusuna da belgesel boyunca dikkat çekilmiştir.

Belgesel filmin aktörleri sadece Sema ve Barış değil, aynı zamanda Kadıköy olarak belirlenmiştir. Kadıköy'ün çeşitli sembol mekanları (Moda sahili, Süreyyapaşa Operası, Akmar, Bahariye Caddesi, Moda Tramvayı gibi) kullanılarak özel bir oluşturulmaya çalışılmıştır. Film içerisine bu mekanlardan alınan görüntüler geçiş olarak entegre edilmiştir.

Gelecekte sonra sokak müzisyenlerine dair yapılacak akademik bir çalışmada sokak müzisyenlerinin bir gününden ziyade daha geniş bir zaman dilimini incelemek faydalı olacaktır. Bu sayede çalışmada yer alan röportaj kısımlarında müzisyenlerin değindiği konuların hayatlarındaki yansımaları da filme kaydedilmiş olacaktır. Özellikle belgesel film türünde yapılan çalışmada bu elzemdir. Aynı zamanda müziğin icra edildiği kamusal alanda yer alan insanların görüşlerine yer vermek çalışmanın bakış perspektifini genişletecektir. Sokak müzisyenlerinin dışında onlara maruz kalan halkın düşünceleri ortak kullanım alanı olan sokak noktasında karşılıklı bir görüş sunacaktır. Ayrıca tek bir müzik grubundan ziyade birkaç farklı türde müzik yapan farklı grupların belgesel sürecine dahil edilmesi içeriği daha zengin hale getirecektir.

Benzer bir çalışma yürütecek belgesel filmcilerin görüş alacakları sokak müzisyenleri çalışmanın gerçekçiliği ve objektifliği adına en önemli unsur olacaktır. Bu çalışmada yapılan ön görüşmelerde görülmüştür ki sokak müziği yapan birçok kişi ve müzik grubu sorulara subjektif yaklaşım sergilemiştir. Bir ya da birkaç kişi üzerinden genel söylemler içeren bu tarz çalışmalar için kamera önünde olan kişilerin objektif tutum sergilemesi gerekmektedir.

Sokak müziği geçmişten günümüze farklı amaçlara yönelik olarak kullanılmış bir pratiktir. Günümüze gelen gelişiminde sokak müziği çoğu eğlence amaçlı, bazı zamanlarda ulaklık aracı olarak bazı kültürlerde de büyücü, şifacı olarak vücut bulmuştur. Gelişen ve değişen kültürle birlikte günümüzde sokak müziği eğlence amaçlı icra görmektedir. “Sokağın Müziği; Sokak Müziği” çalışmasındaki amaç günümüz sokak müziğinin üretimini ve gelişimini, sokak müziğine yönelme nedenlerini araştırmak ve ortaya koymaktır.

Daha popüler bir Sokak müziği grubunun kısmen endüstrielleşmiş olacağından, henüz o seviyede olmayan, sokak müziğini daha öz haliyle icra eden Semoke grubuna belgeselde yer verilmiştir. Repertuarlarının ve duygu geçiş durumlarının mekana has özelliklerine göre değişkenlik gösterdiğini aktarılmıştır. Bu bağlamda Kadıköy’ü tercih etmelerinin nedenlerini ve Kadıköy’ün müzisyene sunduğu konfora değinilmiştir. Belgesel filmde izleyicinin müzisyenlerle bağ kurabilmeleri ve oradaymış gibi hissetmeleri adına müzik performansları bir konser titizliğinde rejile kaydedilmiş, en doğal haliyle aktarmaya çalışılmıştır. Belgeselde yer verilen şarkıların, içerikte anlatılanlara paralel ilerlemesi istenmiştir. Sema ile Barış arasındaki dostluk ve gurubun kuruluş aşaması bahsedilen kısımda tercih edilen şarkılar arkadaş temalı içerikler olmuştur.

Çalışma sonucunda, sokak müzisyenlerinin, sokak müziğini tercih etme nedenleri arasındaki en önemli etkenin kendi patronun olma durumu olduğuna varılmıştır. Diğer önemli bir sonuç ise icra edilen müzik türünün, içeriğinin, sokak müzisyeni performansının mekanla birebir ilintili olduğunu, mekana göre değişkenlik göstereceği anlaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- ANAR, Sedat (2018) Sokakname, İletişim Yayınları, İstanbul
- ANDRİYANTO, O. D. ve SULISTIANI, S. (2018). Marginalized “door-to-door” Streetmusicians. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, volume 222, 375-378
- GÜNLÜ, Alkan (2013) “Mekân-Müzik İlişkisi Bağlamında İzmir’de Sokak Müziği”, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Bilimleri Anabilim Dalı
- EVİN, E. (2015) Kamusal alanda müzik performans sanatı - Beyoğlu, İstiklal Caddesi, Tünel bölgesi Sokak müzisyenleri incelemesi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- KABAŞ, B. (2019). Sokaktaki Müzik: Kapı Önünde Mayalanan Bir Halk Gösterisi. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (4), 93-106.
- MALKOÇ, İbrahim Burak; (2018). Sokak Müzisyenlerinin Müzik Yapma Amaçları Ve Mekân Seçimleri Arasındaki İlişki: İstanbul, Kadıköy Örneği, *Online Journal Of Music Sciences*, Cilt 3 (sayı1), 2018, 06- 31.
- MOORE, M. R. (1974). The Street Musicians of San Francisco. *Music Educators Journal*, 61(4), 42-45.
- OKAN, A. (2020). Sözlü Gelenek Öznesi Olarak Saz Şairi/Âşık/Halk Şairi Terimleri ve Karakteristik Özellikleri. *Turkish Academic Research Review*, 5(1), 91-104.
- ÖNGEN, O. (2020). Müzik-Toplum İlişkisi Bağlamında Sokak Müzisyenliği. *İDİL*, 70 (2020 Haziran) 1015-1026
- PAUL, W. (2016) Editorial—Street Music: Ethnography, Performance, Theory, *Journal of Musicological Research*, 35:2, 69-71, DOI:
- SOYDAŞ, S. (2021). Susma Söyle: Sokak Müziğinin Onu Performe Eden Genç Yetişkinlerin İletişimsel Eylemlerindeki Rolü. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (7), 60-84.

İnternet Kaynakları

KARATAY, 2016 <https://kentstratejileri.com/tag/sokak-muzigi/> E.T: 26.08.2021

KURTOĞLU,2014 <https://m.bianet.org/biamag/yasam/157987-muzik-canini-sokakta-bulur> E.T: 26.08.2021

